

Siseministerium
Pikk 61
15065 Tallinn

Teie 01.03.2018 nr 1-6/1570-1

Meie 15.03.2018 nr 4/69

Arvamuse esitamine välismaalaste seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Andres Anvelt!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Siseministeriumi poole seoses välismaalaste seaduse muutmise seaduse eelnõuga (edaspidi: Eelnõu), millega jäetakse sisserände piirarvu arvestusest välja tippspetsialistid, pikendatakse Eestis lühiajalise töötamise lubatud aega ning kehtestatakse välismaalasele nõue osata A2-tasemel eesti keelt, kui ta soovib pikendada tähtajalist elamisluba töötamiseks või taotleda uut tähtajalise elamisluba töötamiseks. Järgnevalt esitame oma kommentaarid ja ettepanekud Eelnõu kohta.

1. Kaubanduskoda avaldab toetust Eelnõu § 1 punktile 3, millega vabastatakse sisserände piirarvu alt tippspetsialistid ehk kolmandatest riikidest pärit välismaalased, kellel on vastavas valdkonnas erialane ettevalmistus ning kellele makstakse Eestis töötamise eest vähemalt kahekordset Eesti keskmist palka. Lisaks toetame Eelnõu § 1 punkti 6, mille kohaselt ei arvestata 2018. aasta sisserände piirarvu hulka neid välismaalasi, kellele on antud tähtajaline elamisluba töötamiseks tippspetsialistina alates 2018. aasta algusest.

2. Kaubanduskoda peab positiivseks ka muudatust, millega pikendatakse Eestis lühiajalise töötamise lubatud aega praegusest 270 päevalt ühe aastani.

3. Kuigi eelnevalt kirjeldatud muudatused aitavad mõnevõrra leevendada sisserände piirarvu täitumisega seonduvat probleemi, ei rahulda see lahendus ettevõtjate ootusi ega vajadusi. Leiame, et nende muudatuste abil ei ole võimalik täita Eelnõu peamist eesmärki ehk vältida olukorda, kus piirarvu praegune regulatsioon muutub takistuseks väljastpoolt Euroopa Liitu tööjõu sissetoomisel. Kaubanduskoja hinnangul täitub sisserände piirarv juba enne suve isegi siis, kui Eelnõu jõustub praegusel kujul.

Piirarvu täitumine avaldab negatiivset mõju ettevõtjatele, aga ka riigile, kel jääb saamata maksutulu. Lisaks süvenevad skeemid, mille abil töötajaid tuuakse riiki läbi vahendufirmade, kus võib olla probleeme nii palgatingimuste kui töötingimuste tagamise ja kontrollimisega. Piirarvu täitumine avaldab negatiivset mõju ka Eesti riigi mainele, sest annab väljapoole Eestit signaali, et Eestisse ei ole oodatud välismaalased, kes panustavad Eesti majanduse arengusse.

4. Sisserände piirarvu täitumisega seonduva probleemi leevendamiseks moodustas siseminister 2017. aastal laiapõhjalise tööühma, kuhu kuulusid lisaks

ettevõtlusorganisatsioonidele nii ministriumite, riigiasutuste, teadlaste kui ka ametiühingute esindajad. Sisserände regulatsiooni töörühm esitas viis ettepanekut probleemi leevendamiseks. Kaubanduskojale jääb ebaselgeks, miks sisaldab Eelnõu vaid kahte töörühma ettepanekut. Meie hinnangul on Eelnõust välja jäänud kaks kõige olulisema mõjuga töörühma ettepanekut: vabastada piirarvu alt kuni kaheaastase elamisloaga välismaalased ning välismaalased, kelle töötasu on vähemalt 1,5-kordne Eesti keskmine palk. Teeme läbipaistvuse huvides ettepaneku täiendada seletuskirja töörühma viie ettepanekuga ning lisada selgitus, miks valiti Eelnõusse vaid kaks töörühma ettepanekut ning millistel kaalutlustel jäi arvestamata kolm töörühma ettepanekut.

Kaubanduskoda toetab kompromisslahendusena jätkuvalt sisserände regulatsiooni töörühma kahte ettepanekut. Esiteks toetame ettepanekut, millega vabastatakse sisserände piirarvu alt välismaalased, kes töötavad Eestis lühiajaliselt (kuni 2 aastat) elamisloa alusel (selline elamisloa ei ole pikendatav ega saa taotleda kvoodiväliselt järgneva 1,5 aasta jooksul). Teiseks toetame ettepanekut, millega lähevad piirarvu alt välja välismaalased, kellele makstakse vähemalt 1,5-kordset Eesti keskmist brutokuupalka. Nende kahe kompromissettepaneku elluviimine aitaks vältida olukorda, kus sisserände piirarvu täitub poole aasta pealt.

5. Kaubanduskoja esimene eelistus sisserände piirarvuga seonduva probleemi lahendamiseks on vabastada piirarvu alt need välismaalased, kes võetakse tööle usaldusväärse tööandja juurde. Usaldusväärseks tööandjaks võiks lugeda tööandjat, kes vastab näiteks järgmistele kriteeriumitele:

- tööandja on tegutsenud teatud perioodi (nt vähemalt 3 aastat),
- maksuvõlg puudub,
- majandusaasta aruanded on esitatud tähtaegselt,
- tööandja maksab tööjõumakse vähemalt oma põhitegevusala keskmise palga pealt töötaja (ettevõttes tervikuna) kohta (välismaalase osas säilib kehtiv palganõue),
- täiendavana võib kaaluda teatud referentsperioodil käibe või registreeritud töötajate arvu kriteeriumi lisamist, mis näitab, et ettevõtte on aktiivselt tegutsenud.

Selline lahendus annab usaldusväärsetele ettevõtjatele kindlustunde, et kui neil peaks vaja minema välistööjõudu, siis nad saavad lihtsalt ja kiiresti kvoodiväliselt välistööjõudu palgata. Ka on viidatud kriteeriumid objektiivselt ja lihtsasti hinnatavad ega tekita PPA-le juurde halduskoormust. Muudatuse tulemusena saavad tööandjad senisest kiiremini reageerida tööjõuga seonduvatele muutustele ning vajaduse korral (nt suurema tellimuse täitmiseks) palgata lühiajaliselt või ka pikemaajaliselt senisest kiiremini ja lihtsamalt välistööjõudu. Selline võimalus motiveerib teatud ettevõtteid ka julgelt investeerima ning riik saab kokkuvõttes suuremat maksutulu. Teisest küljest annab usaldusväärse tööandja staatus kindlustunnet ka välismaalasele, kes plaanib selle tööandja juurde tööle tulla. Viidatud kriteeriumite täitmise kontrollimine ei tekitaks juurde põhjendamatu halduskoormust, sest juba täna on vastav informatsioon avalikest registritest kättesaadav ning maksuhaldur on võimeline automaatselt väljastama ka kinnituse, et ettevõtte on tööandjana palgakriteeriumi täitnud.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

6. Eelnõu § 1 punktidega 4 ja 5 soovitakse kehtestatakse välismaalasele nõue osata A2-tasemel eesti keelt, kui ta soovib pikendada tähtajalist elamisluba töötamiseks või taotleda uut tähtajalise elamisluba töötamiseks, kui välismaalane on enne elanud Eestis töötamiseks antud tähtajalise elamisloa alusel vähemalt 5 aastat. Seletuskirja kohaselt registreerus eesti keele A2-taseme eksamile eelmisel aastal 1300 inimest ning prognooside kohaselt suurendab Eelnõu seda arvu 2200 inimese võrra. Soovime teada, kas Eestis on välismaalaste jaoks piisavalt keeleõppe võimalusi selleks, et ca 3500 välismaalasel oleks võimalik ühe aastaga omandada eesti keel A2-tasemel. Kui keeleõppe võimalused ei ole piisavad, siis tuleks selle nõude jõustumine kindlasti edasi lükata.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070